

MTI / KOMKA PÉTER

PEDAGÓGUSKÉPZÉS | EGYHÁZI KÉZBE ADÁS | GYAKORLAT TESZI

Közjogi és egyházi méltóságok az egri Eszterházy Károly Főiskola egyetemmé válásakor 2016-ban. Közlebb a tűzhöz

Lesz katedra

Világnézetileg elkötelezetté válhat a tanítóképzők többsége a kormány elképzelése szerint, ha megvalósul, hogy újabb és újabb intézmények kerülnek egyházi kézbe. Az égető pedagógushiányt a hallgatók mielőbbi éles gyakorlatba állításával orvosolják.

Megtört a császári átok és megszületett az egyetem – mondogatták 2016-ban Egerben az akkor Eszterházy Károly Főiskolán, miután az intézmény egyetemi rangot kapott a kormánytól. Az „átok” Mária Terézia császárnő döntése volt, amely nem engedélyezte az intézmény névadójának, Eszterházy Károly egri püspöknek, hogy egyetemet alapítson a városban. Alig négy évvel az egyetemé válás után beteljesedhet azonban Eszterházy Károly álma, s katolikus egyetem lesz a városban. A kormány ugyanis – mint azt a hvg.hu kiderítette – kezdeményezte TERNYÁK Csaba egri érseknél, hogy egyházmegyéje vegye át az intézmény fenntartását. A hírek szerint az érsek ehhez az oktatók és a hallgatók egyetértését kívánta meg. Az egyetem kikérte az oktatók véleményét,

akik információink szerint hajlanak a fenntartóváltás elfogadására, legalábbis olyan garanciákat kértek támogatásuk feltételeként, amelyek nem tűnnek teljesíthetetlennek. A legfontosabbnak azt tartják, hogy kerüljön be az új alapító okiratba a lelkiismereti és tanzabadság alapelveinek tiszteletben tartása, valamint a szenátus eddigi elvek szerinti megválasztása és jogköreinek változatlanul hagyása.

Az egri egyetem jelenleg nincs túl jó állapotban, talán emiatt is kompromisszumkészek az oktatók. Állandóan a fejük felett lebeg az is, hogy a Miskolci Egyetem szívesen fuzionálna az egriekkel, akik azonban a helyi egyetem megtartásáért inkább elfogadják az egyházmegyét fenntartónak, mint hogy alárendelt szerepet játszanak egy miskolci központú intézményben. Egernek az idén már meg kellett

válnia gyöngyösi karától, amely a Szent István Egyetemhez került. Emellett azt a szerepet sem tudja betölteni, amelyet a kormány a pedagógusképzésben szánt neki – Egert ugyanis a kormány pedagógusképzési centrumnak álmolta meg –, s emiatt már korábban oda telepítette az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézetet is. A kabát azonban túl nagy volt az intézményen, a kutatóintézet feladatai tavaly év végén az Oktatási Hivatalhoz kerültek.

Az egri példa azonban a jelek szerint nem egyedi. Információink szerint kifejezett kormányzati szándék van arra, hogy a pedagógusképzésben az egyházak sokkal fontosabb szerepet játsszanak, mint eddig. Ez biztosítaná ugyanis kormányváltás esetén, hogy – a vagyonekező alapítványok létrehozásának mintájára – az intézmények

beteljesedhet Eszterházy Károly álma: katolikus egyetem lesz Egerben

Katasztrófaelhárítás

Egyházi fenntartó vagy állami, korántsem mindegy, az viszont ettől független tény, hogy a tanárképzés reformra szorul. Az egri egyetemet – amelynek a pedagógusképzés az egyik fő profilja – is fokozottan sújtja, hogy az osztatlan tanárképzés bevezetése óta egyre kevesebben jelentkeznek pedagógusnak. Az idén például az általános felvételi eljárásban az intézmény természettudományi karára 23 szakot hirdettek meg nappali, államilag támogatott képzésben, ám ebből csak hétre sikerült egyáltalán diákokat felvenni, s közülük négyre csak egyetlenget.

Még a külön a pedagógushallgatóknak szóló Klebelsberg-ösztöndíj sem elég ahhoz, hogy benn tartsa a diákokat a képzésben. Bár hivatalos adatok nincsenek, egyes információk szerint elég magas, akár a 40 százalékot is eléri a menet közben lemorzsolódók aránya. A tanári diploma megszerzése után pedig a végzettség jó része rögtön pályát módosít, sokan pedig már az iskolában töltött első évek után mondanak búcsút a tanári pályának. Ez már csak azért is gond, mert a tanári kar rohamosan öregszik, a pedagógusok közel fele már 50 év feletti, fiatalok viszont

elvéve vannak. A hiány a hátrányos helyzetű területeken, a természettudományos tantárgyak és az idegen nyelvek esetében, valamint a szakoktatásban és -képzésben a legjelentősebb. Ebben persze szerepet játszik az is, hogy a tanári fizetés minden kormányzati propaganda ellenére továbbra is alacsony, a felsőfokú végzettségűek átlagfizetésének csak mintegy kétharmada. A kormány már két éve is abban gondolkodott, hogy pályára állítási ösztöndíjat ad majd a végzetteknek, hátha ez is segít tanárnak megtartani őket. Akkor Maruzsa Zoltán köznevelési államtitkár azzal számolt, hogy 2022-től lesz annyira katasztrófális a helyzet, hogy ezt a kormányknak meg kell lépnie.

Addig is a tanárképzésen próbálnak felfigyelni. Az egyik lehetőség, amit felvetett az oktatásirányítás, hogy tíz féléves lesz a jövőben a tanárképzés. Ma ez úgy néz ki, hogy tíz féléves képzésre jelentkeznek ugyan a diákok, de a hatodik félév után lehet választani, ki az, aki általános iskolai, s ki az, aki középiskolai tanár szeretne lenni. Aki ezt az utóbbit választja, annak még további hat félévet kell letudnia, míg az általános iskolai tanároknak csak négyet.

A terv az, hogy minden hallgató egységes képzést kapjon, s végezzon 10 félév alatt, majd később a pedagógus-továbbképzésben szedje fel azt a tudást, amelyik például a középiskolai oktatáshoz vagy sajátos nevelési igényű gyerekek oktatásához szükséges lesz számára. Nem nehéz észrevenni a javaslatban azt a kormányzati szándékot, hogy minél hamarabb kerüljenek ki a pedagógusok az iskolákba, betömvé a hiányzó helyeket.

A változtatás része lenne az oktatásirányítás utóbbi szakmai fórumokon megszövegezett terve szerint az is, hogy a tanárképzés gyakorlati évét előrehoznák a képzés első éveire. Ebből szintén nem nehéz beelátni azt, hogy a hiányzó tanárokat kell pótolni, ráadásul a vírusos időben még inkább szükség lehet a kéznél lévő hallgatókra. Igaz, a hallgatók korai gyakorlatának tervéről már két éve is beszélt Horváth Zita akkori felsőoktatási államtitkár helyettes, a pedagógusképző egyetemek javaslatára. Most, amikor szinte minden iskolában már a helyettesek helyettesei tartanak órákat egyes osztályokban, újra előhozakodni e tervvel, óhatatlanul is felveti, hogy a tanárnak készülő diákokat katasztrófaelhárítónak vetik be az iskolákban. ■ **HAMVAY PÉTER**

olyan fenntartókhoz kerüljenek, amelyekre nem érvényesek az általános szabályok. A mai kormányzó erővel – a kiemelt támogatások fejében – jó kapcsolatot ápoló egyházaktól pedig egyfajta garanciát várna el a Fidesz, hogy akkor sem lenne teljesen ellenzékben, ha formálisan oda kényszerülne.

Az egri tanárképzés kiszervezése mellett más átalakítások is felmerültek már. A Nyíregyházi Egyetem például nagyon nehezen tud csak kitérni a Debreceni Tudományegyetem „érdeklődése” elől, már többször felmerült a beolvasztása. Kézenfekvő lenne az önállóság megőrzésére, ha Egerhez hasonlóan ott is egyházi kézbe kerülne a felsőoktatás, különösen, hogy ott az evangélikusoknak erős a társadalmi háttérük.

Bár a tanárképzések fellegvárai a jövőben is a tudományegyetemek lesznek, azaz lényegében állami kézben maradnak, nem úgy a tanító- és óvodapedagógus-képzés, ahol az egyházak tértnyerése különösen számottevő. Az eddigi hagyományos egyházi oktatási helyekhez, mint a váci Apor Vilmos Katolikus Főiskola, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem esztergomi részlege vagy a Károli Gáspár

Református Egyetem nagykovácsi pedagógusképzése, egyre több volt állami intézmény is csatlakozik. Így a Károli vette át idén a kecskeméti, a szegedi püspökséghez tartozó Gál Ferenc Egyetem pedig pár évvel ezelőtt a nagy hagyományú szarvasi pedagógusképzést. A hírek szerint tárgyalások folynak arról is, hogy a kaposvári tanítóképzés a református egyházhoz kerüljön, s amennyiben a katoliku-

Erdő Péter.
Világi
tanítóképzés
ideológiával?

MTI / KONIKA PÉTER

soké lesz az egri egyetem, akkor nem kizárt, hogy a jelenleg oda tartozó sárospataki campus már csak történeti okokból is a reformátusoké legyen.

A sárospataki pedagógusképzésben a reformátusoknak tradícióik vannak, s már egy évtizeddel ezelőtt is szóba került az akkor még a Miskolci Egyetemhez tartozó karon, hogy a református egyház fenntartásába kerülne. Ezt a miscolciak támogatták volna, azonban információink szerint akkor a reformátusok mondtak nemet, így került végül az egriekhez a kar. A mostani helyzetben azonban nem kizárt, hogy a reformátusok már érdeklődnének az ottani képzés átvétele iránt.

Amennyiben az egri, a kaposvári és a nyíregyházi pedagógusképzések egyházi fenntartóhoz kerülnek, mint ahogy arra a jelenlegi állás szerint jó esély mutatkozik, akkor a tanítóképzésben a jövőben az egyházak meghatározó szerepet tölthetnek majd be. A tanítóknak idén felvettek valamivel több, mint fele ebben az esetben már egyházi intézmény diákja lenne, azaz felekezeti elkötelezett egyetemeken nevelnék ki az állami oktatásba pályázó tanítókat is. ■ **RIBA ISTVÁN**